

На данашњи дан **1355. године** умро је српски цар Стефан Душан, син краља Стефана Дечанског, краљ Србије од 1331. до 1346, када је у Скопљу крунисан за цара Срба и Грка. Уз краља Милутина највећи владар династије Немањић. Победом над Бугарима у бици код Велбужда (данас Ћустендил) 1330. обезбедио је премоћ Србије на Југоистоку Европе. Годину дана касније уз помоћ властеле збацио је оца и крунисао се за краља. Тежио је стварању државе која би заменила Византију. Освојио је целу Македонију (осим Солуна) данашњу Албанију, Тесалију, Епир, Акарнанију. У време његове владавине Србија је била на врхунцу моћи, простирала се од Коринтског залива на југу до Дунава на северу и од Јадрана на западу до Егејског мора на истоку. Прерана смрт спречила га је да створи чвршћу политичку целину. Односе у држави уредио је збирком закона (Душанов законик) која је објављена 1349 у Скопљу, а допуњена 1354. на сабору у Серу, коју историчари сматрају уставом тадашње феудалне српске државе и предствља важан правни документ средњовековне Србије али и Европе. Сахрањен је у манастиру Светих Арханђела код Призрена који је у време турских освајања срушен до темеља.

Данас је недеља, 20. децембар.☐

1582 - У Француској је прихваћен Грегоријански календар.

1795 - Рођен је немачки историцац Леополд фон Ранке, оснивач модерне грађанске историографије. Поред романско-германске, бавио се и историјом југоисточне Европе, посебно историјом Срба и Турака, при чему му је саветник и сарадник био Вук Караџић. Његово дело "Српска револуција" (1829) сматра се једном од најбољих књига о Првом и Другом српском устанку.

1806 - Срби су се у Првом српском устанку с неколико топова неопажено пребацили на Велико ратно острво на Дунаву, одакле су почели да туку турско утврђење Доњи град у

Београду. Командант турског гарнизона Алија Гушанац у безизлазној ситуацији понудио је предају, али је везир Сулејман паша то одбио. Почетком јануара 1807. ипак се предао, уз услов да без оружја остане у Доњем граду, а два месеца касније принуђен је да преда и то последње турско упориште. Београд је био слободан све до поновне турске окупације 1813.

1830 - На Лондонској конференцији Велика Британија, Русија, Француска, Аустрија и Пруска констатовале су да се Холандија у границама одређеним Бечким конгресом распала, те да је Белгија постала суверена држава. До Наполеонових ратова Белгија се налазила под Хабзбурзима. Од Бечког конгреса 1815. до 1830. она је, као и Луксембург, саставни део Холандије (Низоземске). Белгијанци су изразили католици, за разлику од протестантске Холандије, па је у позадини побуне из 1830. била и супротност те врсте.

1860 - Јужна Каролина се прва од 11 јужних робовласничких држава отцепила од САД, што је био увод у четворогодишњи Амерички грађански рат започет 1861.

1863 - Рођен је српски математичар Богдан Гавриловић, професор Београдског универзитета, председник Српске краљевске академије од 1931. до 1937. Аутор је низа радова из разних области математике као и универзитетских уџбеника "Аналитичка геометрија" и "Теорија детерминаната".

1894 - Рођен је аустралијски државник Гордон Мензис, премијер Аустралије с најдужим стажом, шеф владе као лидер Уједињене аустралијске партије од 1939. до 1941, а потом као вођа Либералне партије од 1949. до 1966. Знатно је допринео јачању утицаја САД у Аустралији и увукао је земљу у Вијетнамски рат на америчкој страни.

1912 - У Лондону је почела мировна конференција Турске и балканских земаља, после победе балканских савезника и освајања готово свих турских поседа у Европи. Конференција је завршена потписивањем Лондонског мировног уговора 30. маја 1913, којим се Турска одрекла европских провинција до линије Енос-Мидија, али су сукоби међу балканским савезницима око разграничења водили у нови рат.

1937 - Умро је немачки генерал Ерих Лудендорф један од кључних немачких команданата у Првом светском рату. Смењен је 1918. након неуспелих офанзива у пролеће и лето те године. Био је посланик националсоцијалистичке странке у Рајхстагу (1924-28) и један је од идеолога касније нацистичке агресивне војне доктрине и поборник тоталног рата.

1945 - Карл Ренер је изабран за првог председника аустријске Друге републике.

1960 - Основан је Фронт националног ослобођења Јужног Вијетнама, комунистичко политичко крило антиамеричких герилских снага Вијетконг.

1968 - Умро је амерички писац Џон Стајнбек добитник Нобелове награде за књижевност 1962. Постао је славан тридесетих година 20. века с романима који се баве последицама велике економске кризе и побуном неконформистичке младе генерације ("Плодови гнева" "Зима нашег незадовољства", "Источно од раја").

1970 - Под притиском радничких немира и штрајкова, оставку је поднео шеф владајуће Пољске уједињене радничке партије (комунисти) Владислав Гомулка. Наследио га је Едвард Гјерек.

1971 - Председник Пакистана Ага Мохамед Јахја Кан поднео је оставку после пораза пакистанских трупа у рату с Индијом у Источном Пакистану (Бангладеш) и предао је власт Зулфикару Али Буту.

1973 - У Мадриду је убијен шпански премијер и близак сарадник генерала Франка, Луис Кареро Бланко, у експлозији бомбе активираним кад је наишао његов аутомобил.

1974 - Умро је српски вајар Ристо Стијовић, члан Српске академије наука и уметности. Аутор је многих споменика, изванредно стилизованих животиња и птица у камену, а најбоља дела остварио је у дрвету које је обрађивао виртуозном вештином.

1982 - У 95. години умро је Артур Рубинштајн амерички пијаниста пољског порекла, један од најчувенијих у 20. веку, посебно познат по интерпретацијама Шопена и новије шпанске клавирске музике.

1986 - У највећим демонстрацијама од почетка Културне револуције у Кини, преко 30.000 студената протестовало је у Шангају тражећи демократске слободе.

1987 - У најтежој мирнодопској несрећи на мору, судар филипинског ферибота "Дона Паз" и једног танкера преживело је само 11 од 4.397 путника и чланова посаде ферибота. Ферибот "Дона Паз" је био регистрован за превоз највише 1.500 људи.

1989 - САД су почеле инвазију Панаме с 12.000 војника, којима се придружило још толико америчких војника стационираних у Панами, ради збацивања бившег америчког штићеника премијера Мануела Антонија Норијеге.

1990 - Шеф совјетске дипломатије Едуард Шеварднадзе, кључна личност совјетских реформи које су довеле до окончања хладног рата, поднео је оставку упозоривши парламент на опасност успостављања диктаторског поретка у земљи.

1991 - Председник реформске владе СФР Југославије Анте Марковић поднео је оставку, због опструкције реформског програма савезне владе коју су спроводили

републички политички лидери. Марковић није желео да прихвати савезни буџет који је назвао "ратним буџетом". Након његове оставке реформе су заустављене, а Југославија се убрзо распала у крвавом рату.

1992 - У СР Југославији су одржани превремени савезни, републички и локални избори. На изборима за председника Србије Слободан Милошевић победио је у првом кругу Милана Панића. Представници опозиције указали су на бројне неправилности и манипулације током избора. На првим вишестраначким изборима у СРЈ, за председника Србије изабран је Слободан Милошевић, а у Црној Гори највише гласова добили су Момир Булатовић и Бранко Костић, да би у другом кругу победио Булатовић.

1995 - Амерички авион "Боинг 757" са 164 путника и члана посаде, који је летео од Мајамија ка колумбијском граду Кали, срушио се у планинама југозападне Колумбије. Несрећу је преживело четворо људи и један пас.

1996 - У Београд је допутовала Комисија ОЕБС на челу са бившим шпанским премијером Фелипеом Гонзалесом да испита регуларност локалних избора у Србији, након што је, под притиском иностране јавности и свакодневних протеста широм Србије, председник Слободан Милошевић био присиљен да прихвати арбитражу ОЕБС.

1998 - Американка нигеријског порекла Нкем Чукву родила је осморке, што је био први такав познат случај. Најмања беба умрла је седам дана касније.

1999 - На основу оптужнице Међународног суда за ратне злочине, припадници мировних снага у Босни (СФОР) ухапсили су генерал-потпуковника Војске Републике Српске Станислава Галића, команданта Сарајевско-романијског корпуса од октобра 1992. до пензионисања у мају 1994. Осуђен је 2003. пред хашким Трибуналом на 20 година затвора због злочина против човечности над цивилима у Сарајеву од 1992. до 1994.године.

2000 - СРЈ је постала члан Међународног монетарног фонда и Организације Уједињених нација за образовање, науку и културу (UNESCO).

2001 - Савет безбедности УН усвојио је резолуцију о слању "Међународних безбедносних снага за помоћ Авганистану" (ИСАФ) под командом Велике Британије, као подршку привременој антиталибанској влади.

2001 - Умро је бивши председник Сенегала (1960-80) Леополд Седар Сенгор. Познат је и као један од најзначајнијих франкофонских песника, Сенгор је био први Африканац који је постао члан француске Академије наука и уметности.

2002 - У Немачкој је, на основу потернице Интерпола, ухапшена власница пропале пирамидалне "Дафимент банке" Дафина Милановић и изручена Београду, где је оптужена за проневеру око 19 милиона немачких марака.

2006 - У Београду је преминуо новинар Душан Симић, дугогодишњи дописник и уредник београдског дневника "Политика", који је у српском новинарству био истакнута личност више од 40 година.

2010 - Полиција Белорусије ухапсила је 639 особа због учешћа на демонстрацијама у Минску после председничких избора, на којима је председник Лукашенко, на власти већ 16 година, обезбедио победу већ у првом кругу. По затварању биралишта, десетине хиљада припадника опозиције одржало је демонстрације, а стотине учесника протеста је приведено, укључујући и седам од девет председничких кандидата на изборима.

2013 - Лидери Европске уније и формално су одлучили да преговоре о придруживању са Србијом започну 21. јануара, посто је усвојен преговарачки оквир за даљи напредак.

2014 – Умро је сликар Миодраг Б. Протић, оснивач и први директор Музеја савремене уметности у Београду, аутор значајних изложби и утицајни теоретичар, историчар и критичар југословенске и српске модерне и савремене уметности.

2015 – На парламентарним изборима у Шпанији Народна странка премијера Маријана Рахоја добила је највише гласова, али је изгубила апсолутну већину у парламенту. Подемос, странка леве оријентације која се противи мерама штедње и либерални Сиудаданос освојили су готово трећину гласова. Парламентарни избори поновљени су након шест месеци пошто ниједна странка није успела да формира владу.

(Бета-Танјуг)